

Reble

Butlletí informatiu, divulgatiu i d'opinió
de l'Associació Cultural L'Espona

Núm. 86 agost- setembre 15

Edita: Associació Cultural L'Espona
Adreça: C/ Escoles, 5 43370
La Palma d'Ebre
e-mail: espona@associaciolespona.cat
web: www.associaciolespona.cat

Editorial

Després d'un agost tranquil, el mes de setembre s'espera frenètic. El 27-S ja és a tocar. Caixa o faixa. La gent d'aquesta terra encesa i renascuda tantes vegades s'enfrontarà a unes de les eleccions més transcendents de la seva història i que poden marcar un abans i un després.

Alguns votaran pel sí, altres pel no, alguns ho faran amb el cor, d'altres amb la mà, alguns amb el cap i d'altres potser amb el cul. Alguns votaran pel passat, altres pel futur, alguns ho faran pensant en els pares i avis, altres pensant en els fills i els néts. Alguns votaran pensant en la cartera i d'altres pensant en la cartera que no tenen. Alguns votaran amb la por, altres amb l'esperança i la il·lusió. Alguns votaran per mantenir l'*status quo*, altres ho faran motivats pel canvi.

Però al dia següent, i sigui quin sigui el resultat, la gent d'aquesta terra encesa i renascuda tantes vegades ens aixecarem, anirem a treballar, seguirem vivint i seguirem somiant, ja que tot és possible i tot està per fer.

Activitats

-Dimecres 12 d'agost, a les 11h del matí, Excursió a Flix per visitar dos espais d'interès d'aquest poble: el refugi antiaeri de la Guerra Civil i el castell carlista. Sortida des de la plaça a les 10h del matí. Organitza: Associació Cultural L'Espona.

-Del 12 al 16 d'agost, Festa Major d'estiu a la Palma d'Ebre, amb activitats diverses programades.

-Dissabte 22 d'agost, Festa de Plantar la barraca. Enguany, L'Espona torna a recuperar una activitat en desús. A les 8h del matí reunió al Pi'l Pino per començar la plantada. A les 10h esmorzar popular i a les 11h continuació i acabament de la feina. Es farà el barracó, parets de briselles, es plantaran secalls i es faran polligons. Us hi esperem i us hi convidem a tots i a totes!

-Diumenge 30 d'agost, Piraguada. Baixada en caiac pel riu Ebre. Hora de sortida a les 9.30h. Garcia (a les piscines). Preu: 15 euros. Cal apuntar-se a l'Ajuntament de Garcia.

-Dissabte 19 de setembre, Art al tros. Vinebre. Pl. del Sindicat a les 20h. Més info: www.riberaebre.org

La barraca, patrimoni etnològic (I)

“No et casis a la Palma, que és terreno de mussols, i et faran minjar llangostos tant si vols com si no vols.”

Aquesta dita, junt amb el renom de “mussols” que rebem els palmencs, és una clara referència a una activitat cinegètica molt arrelada al nostre poble: la barraca. Es tracta d’una de les tècniques de caça tradicional més complexes que es coneixen. Les barraques s’instal·len al llarg de les rutes migratòries dels moixons, com les serralades litorals i prelitorals de la Península Ibèrica. Es capturen sobretot túrdids (*Turdus* sp.), és a dir, tords, grives, griverets, merles i merlacaixos.

La captura és possible gràcies a l’obtenció artesanal del vesc, una pega de la qual els moixons no poden escapar i que s’obté picant branques de butzoga (*Viscum album*). Les barraques de la Palma són construccions vegetals temporals, fetes amb branques de pi blanc que poden ocupar més d’un centenar de metres quadrats. Es construeixen i s’utilitzen només a la tardor, quan una altra dita popular diu: “Fins a sant Martí [11 de novembre] no te’n deixis ni un dematí”. Consta d’un barracó de forma semiesfèrica d’uns dos metres de diàmetre amb una única entrada i unes petites finestres on s’amaga el caçador amb un mussol travat (lligat) i gàbies de moixons capturats l’any anterior. Envoltant aquest amagatall es construeixen una sèrie de parets molt espesses de no gaire més d’un metre d’alçada. A la part superior s’hi disposen una sèrie de pals envescats (virgelles), on quedaran enganxats el moixons que s’hi aturin. Aquestes parets es recolzen sobre alguns pins més grans esporgats, d’on sobresurten pollegons, mastelers de diversos metres d’alçada, acabats amb sèries perpendiculars de branques envescades. El caçador està quiet escoltant i observant per les finestretes fins que decideix emprar el reclam, ja sigui un xiulet especial o, si és molt destre, amb la boca. O també pot llençar el mussol als engabiats per tal que emetin un crit de pànic, que farà espantar els que passen volant, provocant-ne l’aturada en busca de refugi, moment en què quedaran envescats. Llavors haurà de sortir corrent i matar-los de pressa llençant-los amb força contra el terra.

L’element singular de les barraques de la Palma, i d’alguns pobles veïns, és l’ús del mussol (*Athene noctua*). Aquest es captura uns mesos abans, una nit de lluna plena, emprant un xut (xiulet de canya que permet imitar el seu cant) per atraure’l fins a un pollegó envescat. Per tal de mantenir-lo viu fins a la temporada de barraca cal alimentar-lo a base de llangostos. D’aquí la dita i el renom.

Jordi Bartolomé Filella

Si voleu participar-hi *posant Reble* ens podeu fer arribar els vostres articles:

- Posant-vos en contacte amb qualsevol membre de la junta.
- Per correu ordinari o per correu electrònic.

Els articles hauran de ser en català, preferiblement en format digital, mecanografiats a espai senzill, lletra Arial 10 i en programa Word, i hauran de tindre una extensió màxima d’una pàgina.

L’Espona no
es fa
responsable
de les
opinions
expressades
en l’article.